

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS KANSALLISEN LAAJAKAISTA STRATEGIAN (VN PP 29.1.2004) TARKISTAMISESTA

1. Tarkistusten tausta ja lähtökohdat

Laajakaistaliittymien määrä saavuttaa voimassa olevan strategian tavoitteena olevan 1.000.000 liittymän rajan vuoden 2005 loppuun mennessä, jos liittymämäärän kasvu säilyy nykytasolla. Hallitus arvioi, että kasvuvauhti kiihtyy.

Hallitusohjelman ja kansallisen laajakaistastrategian mukaisesti ”hallitus pyrkii teknologisesti neutraalein viestintäpoliittisin keinoin siihen, että nopeat, alueellisesti kattavat ja käyttäjilleen kohtuuhintaiset tietoliikenneyhteydet ovat kaikkien kansalaisten saatavilla vuoden 2005 loppuun mennessä”. Hallitus katsoo, että hallitusohjelman laajakaistapolitiikan tavoite saavutetaan hallituskauden aikana toteuttamalla tehokkaasti nykyisen strategian toimenpiteet. Saatavuus varmistuu vuoden 2005 loppuun mennessä laajakaistastrategian edellyttämällä tavalla siten, että vain 2-5 prosenttia kotitalouksista jää kiinteän verkon laajakaistatarjonnan ulkopuolelle. Hallitus katsoo, että jo pysyminen neljän edistyneimmän Euroopan unionin laajakaistavaltion joukossa täyttää strategian tavoitteen Euroopan eturivin asemasta laajakaistapalvelujen saatavuudessa ja käytössä.

Strategia on osoittautunut tehokkaaksi. Sen toimenpiteet ovat edistäneet laajakaistan kysyntää ja saatavuutta sekä yleistä mielenkiintoa ja hyväksyntää laajakaistaa kohtaan. Saatavuuden varmistamisessa avainasemassa ovat maakunnissa laaditut alueelliset laajakaistastrategiat.

Julkisen keskustelun painottuminen yhteysnopeuksiin on hämärtänyt tietoyhteiskuntapalvelujen käytännöllistä merkitystä arkielämän helpottajana sekä viihde- ja hyötypalvelujen lähteenä. Yhteysnopeudet kehittyvät kysynnän myötä ja kysyntää edistää hintojen aleneminen ja uusien sisältöpalvelujen tarjonta. Hallitus painottaa kysyntävetoisen ajattelutavan merkitystä laajakaistapolitiikassa. Myös kaikkein nopeimmat valokuituverkot laajenevat vasta käyttäjien tarpeiden kasvaessa.

Suurin haaste laajakaistapolitiikan onnistumiselle on saada verkkoon riittävästi laajoja kansalaispiirejä kiinnostavia palveluita jotka toisaalta takaisivat palveluntarjoajalle terveen ansaintamahdollisuuden. Vasta runsas ja monipuolinen sisältöpalvelujen tarjonta saisi käyttäjät siirtymään suurempiin yhteysnopeuksiin. Jos sisältö- ja palvelutarjonta ei kehity, ei korkeatasoisella viestinnän infrastruktuurillakaan ole vastaavaa merkitystä. Toisaalta Suomella on nyt mahdollisuus siirtyä edelläkävijän asemaan sisältöpalveluiden tarjonnassa.

Julkisten varojen käyttö laajakaistatarjonnan edistämiseen voi aiheuttaa markkinoille ongelmia. Tuen käytöstä laadittuja ohjeita on syytä tarkoin noudattaa, ja niiden noudattamista on seurattava. Myös teleyritysten tietoisuutta ohjeista on lisättävä, jotta julkisen tuen mahdollisuus ei aiheuta markkinoilla epävarmuutta ja vääriä odotuksia. Niin ikään on syytä seurata kuntien toimintaa siltä osin, kuin ne viestintäinfrastruktuuria rakentaessaan ja tarjotessaan saattavat toimia teleyrityksinä. Tällöin niiden on noudatettava teleyrityksiä koskevaa lainsäädäntöä. Samassa yhteydessä on arvioi-

tava, edistääkö vai haittaako kunnallisten verkkojen rakentaminen viestintäverkoston kokonaiskehitystä pitkällä tähtäyksellä.

Hallitus katsoo, että kansallinen laajakaistastrategia on perusteiltaan oikea. Laajakaistamarkkinat kehittyvät jatkossakin pääosin markkinaehtoisesti. Parhaiten tätä osoittaa se, että Suomessa on strategiaa toteutettaessa saavutettu maailman suurin laajakaistan kasvu.

Strategian toimenpideohjelmaa pannaan täytäntöön aina vuoteen 2007 saakka. Samalla kun strategian vuoteen 2005 asetettuja tavoitteita muutetaan kunnianhimoisemmiksi, sille asetetaan vuoteen 2007 ulottuvat vaikuttavuustavoitteet. Julkiseen rahoitukseen käytetään myös valtion, kuntien ja EU:n rahoitusta. Valtion rahoitus toteutetaan valtion määrärahakehysten puitteissa niitä tarvittaessa uudelleen kohdentaen.

Edellä olevan perusteella hallituksen laajakaistastrategiaa, sen vaikuttavuustavoitteita ja toimenpideohjelman tarkistetaan jäljempänä esitetyllä tavalla.

2. Strategia, sen vaikuttavuustavoitteet ja toimeenpanon painopisteet

Hallituksen laajakaistastrategiana on

- **edistää kilpailua kaikissa viestintäverkoissa ja eri viestintäverkkojen välillä**
- **edistää palvelujen ja sisältöjen tarjontaa verkoissa**
- **edistää laajakaistan kysyntää**
- **jatkaa erityistoimenpiteitä alueilla, joilla ei synny riittävää kysyntää kaupalliselle laajakaistatarjonnalle**

Strategian vaikuttavuustavoitteena on, että

vuoden 2005 loppuun mennessä:

- **Suomessa on kaikki teknologiat huomioon ottaen 1.000.000 laajakaistaliittymää, joista suurimman osan yhteysnopeus on vähintään 2 Mbit/s**
- **nopeat, alueellisesti kattavat ja käyttäjilleen kohtuuhintaiset tietoliikenneyhteydet ovat kaikkien kansalaisten saatavilla**
- **Suomen asema Euroopan eturivin maana nopeiden tietoliikenneyhteyksien käytössä ja saatavuudessa vakiintuu**

vuoden 2007 loppuun mennessä:

- **Suomen internet-yhteyksistä yli 90 prosenttia on laajakaistaisia ja yleisimmän laajakaistapalvelun yhteysnopeus on vähintään 8 Mbit/s.**
- **Suomi nousee maailman eturivin maaksi nopeiden tietoliikenneyhteyksien käytössä**

Tavoitteiden saavuttamiseksi kaikkien vielä käynnissä olevien toimenpiteiden toteutuminen tulee varmistaa. Erityisinä painopisteinä ovat seuraavat toimet:

Sisältö- ja palvelutuotanto on saatava vahvaan kasvuun. Nopeita tiedonsiirtoyhteyksiä käyttävä sisältö- ja palvelutuotanto tulee saada kasvuun ja niitä edistää hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman mukaisin toimin sekä verkkoliiketoiminnassa että julkisissa palveluissa. Strategian vaikuttavuusta-

voitteiden toteuttaminen edellyttää vahvaa palvelutarjonnan kasvua, koska muussa tapauksessa nykyistä nopeammille viestintäyhteisille leviämislle yleiseen käyttöön ei ole tarvetta.

Laajakaistamarkkinoiden kilpailun hidasteet on poistettava. Laajakaistakilpailussa on yhä puutteita. Kilpailua rajoittavat hinnoittelu- ja muut käytännöt tulee poistaa ja viestintä- ja kilpailuviranomaisten tulee seurata tarkoin kilpailun kehittymistä laajakaistatarjonnassa. Mahdollisuudet käyttää julkista rahoitusta markkinoita vinouttavasti tulee estää. Säännöksiä tulee pitää ajan tasalla myös siten, että ne tekevät tehokkaan lakien täytäntöönpanon mahdolliseksi.

Mobiilin laajakaistan kehitykseen on panostettava. Useiden kehittyneiden laajakaistamaiden (mm. Etelä-Korea, Japani) tavoin Suomessakin on lisättävä panostusta kiinteän verkon laajakaistaa täydentävän ja sen kanssa joustavasti yhteentoimivien mobiilien laajakaistarakaisujen kehittämiseen. Tietoyhteiskunta perustuu siihen, että palvelut ovat verkon kautta kaikkien saatavilla, kaikkialla ja koko ajan. Se ei ole mahdollista ilman kehittyneitä laajakaistaisia viestintäyhteyksiä. Teknisen ja kaupallisen kehitystyön panostuksesta vastaa pääosin yksityinen sektori, mutta julkinen sektori osallistuu tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitukseen sekä vastaa viestintäpolitiikasta, jolla mobiili laajakaista saa suotuisan ympäristön kehittyä.

2.1. Lisäykset toimenpideohjelmaan

Uusina toimenpiteinä käynnistetään seuraavat 9 hanketta:

Toimenpiteen sisältö	Vastuu	Aikataulu
51. Maakuntien liittojen ja liikenne- ja viestintäministeriön yhteistyötä parannetaan sovittamalla yhteen maakunnalliset suunnittelu- prosessit kansallisen laajakaistapolitiikan kanssa.	LVM, SM, maakuntaliitot	1.9.2005
52. Selvitetään joissakin maakuntasuunnitelmissa esitetyn ns. operaattoriinriippumattoman open access –mallin taloudelliset, viestintäpoliittiset ja kilpailulliset vaikutukset eri tekniikkavaihtoehdoilla.	LVM	31.5.2005
53. Seurataan julkisesta tuesta annettujen ohjeiden soveltamista ja raportoidaan mahdollisista epäkohdista.	SM	31.12.2005
54. Selvitetään kuntien ja muiden julkisyhteisöjen vastuuta viestintäverkkoja ylläpitävinä teleyrityksinä.	LVM, SM, Viestintävirasto	1.6.2005
55. Edistetään IPv6 –standardin nopeaa käyttöönottoa kansainvälisessä yhteistyössä.	LVM, Viestintävirasto	31.12.2005
56. Edistetään internetpuhelin (VoIP) ja internetmultimedian (MMoIP) käyttöönottoa.	LVM	31.12.2005
57. Harvaan asuttujen seutujen laajakaistapalvelujen tarpeet otetaan huomioon, kun NMT-450-palvelulta vapautuneen taajuusalueen osoittamisesta uuteen käyttöön päätetään.	LVM	1.7.2005
58. Alueellisia UMTS-toimilupia myönnetään datasiirtoon.	LVM	1.3.2005
59. Selvitetään terveydenhuollon ja sairaaloiden tarvitsemien tietoliikenneyhteyksien saatavuus sekä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin yhteyksien saatavuuden parantamiseksi.	LVM, STM	1.4.2005

2.2. Julkinen rahoitus

Laajakaistamarkkinat kehittyvät edelleen pääosin markkinaehtoisesti. Laajakaistastrategian julkiseen rahoitusosuuteen käytetään jatkossakin valtion, kuntien ja EU:n rahoitusta.

Kehittämisohjelman mukainen valtion rahoitus voidaan myös vuonna 2005 toteuttaa valtion määrärahakehysten puitteissa, niitä tarvittaessa uudelleen kohdentaen. Valtion rahoitus vuonna 2005 toteutetaan seuraavien talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa:

Sisäasiainministeriön pääluokka:

26.98.43 Maakunnan kehittämisasiä

26.98.61 Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin

26.98.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta

Valtiovarainministeriön pääluokka:

28.01.21 Valtiovarainministeriön toimintamenot

Opetusministeriön pääluokka:

29.40.30 Valtionosuus ja –avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin

29.90.30 Valtionosuus ja –avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka:

30.10.61 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen

30.10.62 Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä

Liikenne- ja viestintäministeriön pääluokka:

31.01.22 Tutkimus ja kehittäminen

31.99.40 Eräät valtionavut

Kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokka:

32.10.24 Tutkimus- ja selvitystoiminta

32.20.27 Teknologinen tutkimustoiminta

32.20.28 Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot

32.20.40 Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen

32.20.83 Lainat teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen

32.30.45 Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen

32.30.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokka:

33.01.63 Eräät erityishankkeet

Lisäksi toimenpiteiden rahoitukseen käytetään siihen osallistuvien virastojen ja laitosten käyttömenoihin osoitettuja määrärahoja.